

Костянтин Юрійович Мельник

Кафедра трудового та господарського права

Харківський національний університет внутрішніх справ

Харків, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК В УКРАЇНІ

Анотація. У статті здійснюється наукове опрацювання актуальної проблеми як для науки трудового права, так і для нормотворчої діяльності щодо сучасного стану та тенденцій правового регулювання діяльності професійних спілок в Україні. Актуальність дослідження обумовлене значенням соціального діалогу як в сфері праці, так і в інших сферах життєдіяльності українського суспільства для сталого розвитку національної економіки та держави у сучасних умовах. Мета статті полягає у наданні науково обґрунтованих висновків та пропозицій із удосконалення правового регулювання діяльності професійних спілок в Україні. У роботі із застосуванням загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання (діалектичного, формально-логічного, порівняльно-правового, системного аналізу) розглянуто правовий статус професійних спілок; порівняно норми чинного національного трудового законодавства та законодавства в сфері прав професійних спілок з нормами проектів Трудового кодексу України, Закону України «Про працю» тощо, які передбачають права професійних спілок. Зроблено висновок про необхідність: 1) у сучасному і майбутньому національному трудовому законодавстві та законодавстві в сфері прав професійних спілок максимально зберегти норми, які спрямовані на забезпечення належної діяльності професійних спілок як представників і захисників трудових прав своїх членів у відносинах з роботодавцями та підтримання високого авторитету і статусу професійних спілок на підприємствах, установах, організаціях; 2) запровадження нових форм та методів діяльності професійних спілок в Україні, а також координації їх діяльності та об'єднання з професійними спілками, що діють на наднаціональному рівні; 3) забезпечити рівність прав всіх професійних спілок в Україні та можливість користування правами, повноваженнями і гарантіями діяльності, передбаченими національним трудовим законодавством та законодавством в сфері прав професійних спілок, в повному обсязі.

Ключові слова: професійна спілка, соціальний діалог, трудові права, працівник, роботодавець, трудові правовідносини.

Kostiantyn Yu. Melnyk

Department of Labour and Economic Law
Kharkiv National University of Internal Affairs
Kharkiv, Ukraine

CURRENT STATE AND TRENDS IN THE LEGAL REGULATION OF TRADE UNIONS IN UKRAINE

Abstract. *The paper investigates the relevant issues in both the science of labour law and the rule-making activities on the current state and trends in the legal regulation of trade unions in Ukraine. The relevance of the study is conditioned by the importance of social dialogue both in world of work and in other spheres of life of Ukrainian society for the sustainable development of the national economy and the state in modern conditions. The purpose of the paper is to provide scientifically sound conclusions and proposals for improving the legal regulation of trade unions in Ukraine. The study applied general scientific and special methods of scientific knowledge (dialectical, Aristotelian, comparative legal, system analysis) to inspect the legal status of trade unions; the provisions of the current national labour legislation and the legislation in the field of trade union rights were compared with the provisions of the draft Labour Code of Ukraine, the Law of Ukraine "On Labour", etc., which stipulate the rights of trade unions. The study concludes on necessity of the following: 1) to preserve to the full the provisions aimed at ensuring the proper operation of trade unions as representatives and defenders of labour rights of their members in relations with employers and maintenance of high authority and status of trade unions in enterprises, institutions, organisations in current and future national labour legislation and legislation on trade unions; 2) to introduce new forms and methods of activity of trade unions in Ukraine, as well as to coordinate their activities and association with trade unions operating at the supranational level; 3) to make maximum effort to ensure equality of rights of all trade unions in Ukraine and the possibility of exercising the rights, powers, and guarantees of activities stipulated by national labour legislation and legislation in the field of trade union rights.*

Keywords: trade union, social dialogue, labour rights, employee, employer, labour relations.

ВСТУП

Сьогодні ми є свідками суттєвого спаду економіки України, викликаному, передусім, карантинними обмеженнями, спрямованими на боротьбу з поширенням коронавірусної інфекції (COVID-19). Кабінет Міністрів України навіть погіршив прогноз щодо інфляції, зарплати й валового внутрішнього продукту в раніше опублікованому макроекономічному прогнозі на 2020 рік. Про це йдеться в Постанові Кабінету Міністрів України № 253 від 29 березня 2020 р.: «Внести до постанови Кабінету Міністрів України від 15 травня 2019 № 555 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2020–2022 роки»¹ зміни...». Зокрема, згідно з оновленим прогнозом, рівень

¹ Постанова Кабінету Міністрів України № 253 від 29 березня 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/253-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.04.2020).

Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No 253. (2020, March). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/253-2020-%D0%BF#Text>

інфляції зросте до 11,6% з 8,7%, а ВВП України в річному вираженні впаде на 4,8% з раніше прогнозованих 3,9% [1].

Автор звертає увагу, що з 12 березня 2020 р. в Україні запровадили карантин для усіх закладів освіти [2]. З 17 березня 2020 р. тимчасово заборонили роботу торгівельно-розважальних центрів, фітнес центрів, ресторанів, кафе. З 18 березня 2020 р. заборонили регулярні та нерегулярні перевезення пасажирів автомобільним транспортом у приміському, міжміському, внутрішньо-обласному та міжобласному сполученні; перевезення понад 10 пасажирів одночасно в трамваях, тролейбусах і автомобільному транспорті, в автобусах, що виконують регулярні пасажирські перевезення на міських маршрутах; перевезення пасажирів метрополітемом в Києві, Харкові та Дніпрі; перевезення пасажирів залізничним транспортом у всіх видах внутрішніх сполучень (приміському, міському, регіональному і дальньому) [3]. З 6 квітня 2020 р. заборонили перебування в громадських місцях без вдягнутої маски, респіратора; переміщення групою осіб більш ніж дві особи (крім випадків службової необхідності та супроводження дітей); перебування в громадських місцях осіб, які не досягли 14 років, без супроводу батьків; відвідування парків, скверів, зон відпочинку, лісопаркових та прибережних зон (крім вигулу домашніх тварин однією особою та у випадку службової необхідності); відвідування спортивних та дитячих майданчиків; відвідування установ і закладів, що надають паліативну допомогу, соціального захисту, установ і закладів, що надають соціальні послуги; перебування на вулицях без документів, що посвідчують особу, тощо [4]. Експерт економічних програм Центру Разумкова В. Р. Сіденко відзначає, що Україна в економічному плані не була готова до заборонених заходів, оскільки в країні немає ані резервів, ані грошей. При цьому держава обрала найпростіший спосіб боротьби з інфекцією: все зупинити і заборонити [5]. Вищенаведені заборони призвели до закриття низки підприємств та закладів, які у свою чергу почали відправляти працівників у відпустки без збереження заробітної плати або звільняти їх. Це не могло не позначитися на рівні безробіття в Україні. Так, у повідомленні Державної служби зайнятості, опублікованому 5 травня 2020 р., відзначається: «Станом на 4 травня 2020 р. кількість безробітних, зареєстрованих у Державній службі зайнятості, становить 456,8 тисячі осіб, що майже на 148,5 тисячі, або на 48 відсотків більше, ніж станом на відповідну дату минулого року» [6].

З огляду на вищезазначене сьогодні зростає значення налагодження якісної взаємодії між працею та капіталом засобами соціального діалогу для зниження негативних наслідків спаду економіки України [7–10]. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про соціальний діалог в Україні» соціальний діалог є процесом визначення та зближення позицій, досягнення спільних домовленостей та прийняття узгоджених рішень сторонами соціального діалогу, які представляють інтереси працівників, роботодавців та органів виконавчої влади і органів міс-

цевого самоврядування, з питань формування та реалізації державної соціальної та економічної політики, регулювання трудових, соціальних, економічних відносин¹.

Професійні спілки є однією зі сторін соціального діалогу. Історично започатковані в епоху зародження капіталізму з метою здійснення колективного захисту трудових прав та інтересів найманих робітників, професійні спілки і сьогодні мають значний авторитет у суспільстві та державі. Разом з цим в останні роки намітилася тенденція до послаблення правового статусу професійних спілок через внесення відповідних змін у національне законодавство. У зв'язу з цим, важливим видається науковий аналіз сучасного стану правового регулювання діяльності професійних спілок в Україні та тенденцій його розвитку.

1. МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Стаття ґрунтується на опрацюванні наукових здобутків іноземних і вітчизняних вчених та результатах досліджень норм національного законодавства про права професійних спілок. У ході дослідження були вивчені праці представників науки трудового права, у яких висвітлено проблеми правового регулювання діяльності професійних спілок в Україні і за кордоном. Було опрацьовано норми Конституції України², Кодексу законів про працю України³, законів України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»⁴, «Про соціальний діалог в Україні»⁵, «Про Національну поліцію»⁶ та низки законопро-

¹ Закон України № 2862-VI «Про соціальний діалог в Україні» від 23 грудня 2010 року № 2862-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17#Text> (дата звернення: 18.04.2020).

Law of Ukraine No 2862-VI “On Social Dialogue in Ukraine”. (2010, December). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17#Text>.

² Конституція України від 28 червня 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA%96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 18.04.2020).

Constitution of Ukraine. (1996, June). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA%96-%D0%B2%D1%80#Text>.

³ Трудовий кодекс України від 23 липня 1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 18.04.2020).

Labor Code of Ukraine. (1996, July). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

⁴ Закон України № 1045-XIV «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15 вересня 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text> (дата звернення: 18.04.2020).

Law of Ukraine No 1045-XIV “On trade unions, their rights and guarantees of activity”. (1999, September). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text>.

⁵ Закон України № 2862-VI «Про соціальний діалог в Україні» від 23 грудня 2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17#Text> (дата звернення: 18.04.2020).

Law of Ukraine No 2862-VI “On Social Dialogue in Ukraine”. (2010, December). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17#Text>.

⁶ Закон України № 580-VIII «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 18.04.2020).

Law of Ukraine No 580-VIII “On the National Police” of July 2, 2015. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

ектів: проекту Трудового кодексу України №1658 в редакції, підготовленій до другого читання від 24.07.2017 р., проекту Трудового кодексу України №2410 від 08.11.2019 р., проекту Закону України «Про працю» №2708 від 28.12.2019 р., проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо окремих питань діяльності професійних спілок) №2681 від 27.12.2019 р.¹

Для досягнення мети статті, яка полягає у наданні науково обґрунтованих висновків та пропозицій із удосконалення правового регулювання діяльності професійних спілок в Україні, було обрано відповідний алгоритм дослідження, характерний для набору зібраних матеріалів, умов та форми роботи. Методологічною основою дослідження стали загальнонаукові, а також спеціально-наукові методи, застосування яких зумовлене метою дослідження і потребою використання теоретичних досягнень науки трудового права в національному законодавстві. У статті було використано діалектичний метод, формально-логічний метод, порівняльно-правовий метод та метод системного аналізу. Усі названі методи у своїй взаємодії дали змогу здійснити повноцінне завершене правове дослідження, кожний з них використовувався на певному етапі дослідження, відтак методологія роботи є виваженою, ґрунтовною та комплексною.

Основою методології дослідження обрано діалектичний метод як об'єктивно необхідну логіку руху пізнання, що дає змогу розглядати досліджуване явище в його розвитку, взаємозв'язку, обумовленому матеріальними умовами суспільного життя. Завдяки даному методу у статті розкривається сутність такої складної інституції громадянського суспільства, якою є професійна спілка. Діалектичний метод дозволив розглянути правове регулювання діяльності професійних спілок в конкретно-історичних умовах сучасної України та визначитися з доцільністю запропонованих в останні роки реформаторських заходів, що спрямовані на послаблення ролі професійних спілок у захисті трудових прав працівників. Формально-логічний метод надав можливість дослідити сучасний стан правового регулювання діяльності професійних спілок в Україні та запропонувати напрями його розвитку. За допомогою прийомів формально-логічного методу були виявлені недоліки законодавчих норм у сфері прав професійних спілок, які можуть вплинути на якість гарантій трудових прав працівників у трудових правовідносинах, та надано пропозиції з їх усунення.

Порівняльно-правовий метод було використано у ході розгляду та порівняння норм, які передбачають права професійних спілок, проектів комплексних

¹ Проект Закону України №2681 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо окремих питань діяльності професійних спілок) від 27.12.2019 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67792 (дата звернення: 19.04.2020).

Draft Law of Ukraine No 2681 "On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine (Regarding Certain Issues of Trade Unions' Activities). (2019, December). Retrieved from http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67792.

актів трудового законодавства з відповідними нормами Кодексу законів про працю України. Використання порівняльно-правового методу також надало змогу визначити відмінності норм Кодексу законів про працю України у сфері прав професійних спілок з відповідними нормами спеціального законодавства, зокрема Закону України «Про Національну поліцію».

Метод системного аналізу використовувався при дослідженні наукових позицій щодо призначення професійних спілок у державі, а також відповідних норм національного законодавства. Системний аналіз переконливо доводить необхідність забезпечення високого правового статусу та авторитету професійних спілок в Україні, збереження позитивних напрацювань законодавців різних історичних періодів щодо прав професійних спілок, запровадження нових форм та методів діяльності професійних спілок.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Право кожної людини створювати професійні спілки і входити до професійних спілок для захисту своїх інтересів закріплено у найавторитетнішому міжнародному документі – Загальній декларації прав людини, прийнятій Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 10 грудня 1948 року¹. Більш детально права професійних спілок та гарантії їх діяльності закріплені на міжнародному рівні у конвенціях та рекомендаціях Міжнародної організації праці, яка є спеціалізованою установою Організації Об'єднаних Націй. Зокрема відповідно до ст. 2 та ст. 3 Конвенції МОП «Про свободу асоціації та захист права на організацію» № 87 (1948 р.)² працівники та роботодавці, без якої б то не було різниці мають право створювати на свій вибір організації без попереднього на те дозволу, а також право вступати в такі організації з єдиною умовою підлягати статутам цих останніх. Організації працівників і роботодавців мають право опрацьовувати свої статuti й адміністративні регламенти, вільно обирати своїх представників, організувати свій апарат і свою діяльність і формулювати свою програму дій. Державна влада утримується від будь-якого втручання, здатного обмежити це право або перешкодити його законному здійсненню³. Дослідник трудового права закордонних країн І. Я. Кисельов відзначає, що право на об'єднання в профспілки – одне з найважливіших у цивілізовано-

¹ Загальна декларація прав людини, прийнята Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй 10 грудня 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 18.04.2020).

Universal Declaration of Human Rights, adopted by the United Nations General Assembly. (1948, December). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.

² Конвенції МОП № 87 «Про свободу асоціації та захист права на організацію», 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_125#Text (дата звернення: 19.04.2020).

ILO Convention on Freedom of Association and Protection of the Right to Organize No 87. (1948). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_125#Text.

³ Там же, 1948.

Ibidem, 1948.

му суспільстві, а його реалізація є показником існування в ньому демократії. Профспілкова свобода передбачає політичну та фінансову незалежність профспілок від держави, політичних партій, підприємців, церкви, що як правило ретельно перевіряється при державній реєстрації профспілок в країнах з ринковою економікою [11].

У глобальному світі нині спостерігається високий авторитет професійних спілок та тенденції до їх об'єднання на наднаціональному рівні. Міжнародний профспілковий рух за попередні роки із розрізненого на різноманітні регіональні та міждержавні організації перетворився сьогодні у досить потужний механізм представництва трудящих, які зайняті, передусім, у транснаціональних корпораціях (ТНК). Так, на 2-му Конгресі IndustriALL, яка є однією із найбільших та найвпливовіших у міжнародному масштабі професійних спілок, що відбувся в Ріо-де-Жанейро 3–7 жовтня 2016 р. генеральний секретар цієї професійної спілки Ю. Райна відзначив наступне: «Для боротьби з капіталом нам необхідна максимальна можлива єдність. Працівникам світу не потрібні 600 різних профспілок: профспілки повинні об'єднувати свої сили, щоб приносити користь працівникам» [12]. Як відзначається в юридичній літературі однією із правових форм діяльності міжнародних професійних спілок є укладення із ТНК міжнародних рамкових угод, які вигідні, передусім, працівникам, оскільки перешкоджають керівництву ТНК використовувати у своїх інтересах міжнародну диференціацію заробітної плати, умов праці, конкуренцію між працівниками різних країн, а також більшу мобільність капіталів, ніж робочої сили [13–15].

Діюче законодавство України надає право громадянам на створення та участь у професійних спілках, закріплює доволі високий правовий статус професійних спілок, надаючи їм всі можливості виступати незалежними представниками та захисниками трудових прав та інтересів працівників [16; 17]. Про це свідчить закріплення у Конституції України¹ основ правового статусу професійних спілок (ст. 36), а також широке коло прав та повноважень професійних спілок щодо впливу на трудові правовідносини закріплені у Законі України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»² та Кодексі законів про працю України³. Особливе значення для належної діяльності професійних спі-

¹ Конституція України від 28 червня 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 18.04.2020).

Constitution of Ukraine. (1996, June). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

² Закон України № 1045-XIV «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15 вересня 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text> (дата звернення: 18.04.2020).

Law of Ukraine No 1045-XIV “On trade unions, their rights and guarantees of activity”. (1999, September). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text>.

³ Кодекс законів про працю України від 23 липня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 19.04.2020).

Labor Code of Ukraine. (1996, July). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

лок та забезпечення їх авторитету у сфері трудових правовідносин мають, передбачені основним національним трудовим законом – Кодексом законів про працю України широкі повноваження професійних спілок, які дозволяють їм впливати на управлінські рішення, що приймає роботодавець в межах підприємства. Це спонукає роботодавця рахуватися з думкою професійної спілки та погоджувати з нею відповідні рішення.

Так, відповідно до ч. 1 ст. 27 КЗпП роботодавець повинен погоджувати з відповідним виборним органом первинної профспілкової організації встановлення випробування при прийнятті на роботу строком від трьох від шести місяців. Стаття 43 КЗпП передбачає низку випадків розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця за попередньою згодою виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника). Відповідно до ч. 1 ст. 45 КЗпП на вимогу виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника) роботодавець повинен розірвати трудовий договір з керівником підприємства, установи, організації, якщо він порушує законодавство про працю, про колективні договори і угоди, Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності». Стаття 64 КЗпП передбачає, що надурочні роботи можуть провадитися лише з дозволу виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника) підприємства, установи, організації. Відповідно до ч. 1 ст. 71 КЗпП залучення окремих працівників до роботи у вихідні дні допускається тільки з дозволу виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника) підприємства, установи, організації і лише у виняткових випадках, що визначаються законодавством і в частині другій цієї статті. Частина 4 ст. 79 КЗпП передбачає, що черговість надання щорічних відпусток визначається графіками, які затверджуються роботодавцем за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником), і доводиться до відома всіх працівників. Відповідно до ч. 3 ст. 80 КЗпП щорічна відпустка за ініціативою роботодавця, як виняток, може бути перенесена на інший період тільки за письмовою згодою працівника та за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником) у разі, коли надання щорічної відпустки в раніше обумовлений період може несприятливо відбитися на нормальному ході роботи підприємства, установи, організації, та за умови, що частина відпустки тривалістю не менше 24 календарних днів буде використана в поточному робочому році¹.

Слід звернути увагу на те, що в Україні тенденцією останніх років став наступ на права професійних спілок. Про це красномовно свідчать норми останніх

¹ Кодекс законів про працю України від 23 липня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 19.04.2020).

Labor Code of Ukraine. (1996, July). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

проектів Трудового кодексу України та проекту Закону України «Про працю»¹, які виносилися на розгляд Верховної Ради України. У зазначених законопроектах пропонується про більшість вказаних вище рішень роботодавця у кращому випадку лише повідомляти професійну спілку.

Так, ст. 39 «Строк випробування при прийнятті на роботу» проекту Трудового кодексу України № 1658 в редакції, підготовленій до другого читання від 24.07.2017 р., взагалі не передбачає прав виборного органу первинної профспілкової організації при встановленні випробування при прийнятті на роботу строком від трьох від шести місяців. Стаття 98 Проекту № 1658 встановлює лише можливість розірвання трудового договору з керівником юридичної особи за пропозицією виборного органу первинної профспілкової організації якщо керівник порушує трудове законодавство, ухиляється від укладення колективного договору або не виконує зобов'язань за ним. Частина 2 ст. 153 Проекту № 1658 передбачає, що роботодавець може застосовувати надурочні роботи з обов'язковим попереднім повідомленням виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника). Відповідно до ч. 4 ст. 162 Проекту № 1658 залучення працівників до роботи у дні, які є для них вихідними, здійснюється за письмовим наказом (розпорядженням) роботодавця, з яким відповідні працівники ознайомлюються до початку роботи у вихідний день. Копія наказу (розпорядження) про залучення працівників до роботи в день, який є для них вихідним, передається виборному органу первинної профспілкової організації (профспілковому представнику) не пізніше наступного робочого дня після його підписання².

Проект Трудового кодексу України № 2410 від 08.11.2019 р., який внесли народні депутати України Н. Ю. Королевська, С. М. Ларін, В. П. Борт, О. С. Качний, Ю. В. Солод, В. Ф. Кальцев, у статтях 39, 98, 153, 162 передбачає такі ж самі норми стосовно повноважень професійних спілок, що і вищезазначений Проект № 1658 [18].

У проекті Закону України «Про працю» № 2708 від 28.12.2019 р., внесеному Кабінетом Міністрів України, професійні спілки згадуються лише у Прикінцевих положеннях. Зокрема Кабінету Міністрів України доручається у шестимісячний термін з дня опублікування цього Закону організувати роботу з розроблення законопроекту про діяльність професійних спілок в Україні³. Окремої

¹ Проект закону України № 2708 «Про працю» від 28.12.2019 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67833 (дата звернення: 18.04.2020).

Draft Law of Ukraine No 2708 "On Labor". (2019, December). Retrieved from http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67833.

² Трудовий кодекс України від 23 липня 1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 18.04.2020).

Labor Code of Ukraine. (1996, July). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

³ Кодекс законів про працю України від 23 липня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 19.04.2020).

Labor Code of Ukraine. (1996, July). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

уваги потребує проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо окремих питань діяльності професійних спілок) №2681 від 27.12.2019 р. У пояснювальній записці до Законопроекту №2681 відзначається, що законодавча база, що здійснює правове регулювання в указаній сфері є застарілою, тому виникає необхідність у внесенні змін у контексті оновлення законодавства та посилення ролі окремого працівника у діяльності професійних спілок. Метою прийняття акта є приведення у відповідність положень Кодексу законів про працю України та Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» із сучасними умовами праці, а також ліквідувати дублювання функцій професійними спілками, як суб'єкту, якому вони взагалі непритаманні¹. Ніби правильна мета, яка є цілком обґрунтованою в умовах реформування національного законодавства та умов життєдіяльності населення України. Однак аналіз норм самого законопроекту дозволяє зробити висновок про чергову спробу послаблення позицій професійних спілок як захисників трудових прав своїх членів. Більш того окремі норми Законопроекту №2681 не відповідають нормам міжнародних актів, ратифікованих Україною, зокрема Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права та Конвенції МОП «Про свободу асоціації та захист права на організацію» №87².

У юридичній літературі звертається увага на наступні вади Законопроекту №2681. Так, В. В. Жернаков вказує, що у Законопроекті №2681 передбачалися обмеження кількості профспілок на одному підприємстві (не більше 2 первинних профспілкових організацій) та кількісний ценз для однієї профспілки (не менше 10 осіб). Більше того, пропонувалося імперативне регулювання обов'язкового звітування виборних органів профспілки перед своїми членами та створення контрольних комісій в професійних спілках та об'єднаннях профспілок. Вчений відзначає, що зазначені права належать виключно самим організаціям, і вони самостійно обирають способи реалізації повноважень, наданих їм чинним законодавством. Доти, поки вони не порушують закон і не зачіпають права та законні інтереси інших суб'єктів, профспілки самостійні й вільні у своїх діях, наголошує В. В. Жернаков [19].

Також питання викликають норми Законопроекту №2681 про позбавлення виборного органу первинної профспілкової організації повноваження, перед-

¹ Проект Закону України №2681 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо окремих питань діяльності професійних спілок) від 27.12.2019 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67792 (дата звернення: 19.04.2020).

Draft Law of Ukraine No 2681 "On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine (Regarding Certain Issues of Trade Unions' Activities). (2019, December). Retrieved from http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67792.

² Конвенції МОП №87 «Про свободу асоціації та захист права на організацію», 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_125#Text (дата звернення: 19.04.2020).

ILO Convention on Freedom of Association and Protection of the Right to Organize No 87. (1948). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_125#Text.

баченого п. 9 ч. 1 ст. 247 КЗпП, щодо прийняття рішення про вимогу до роботодавця розірвати трудовий договір (контракт) з керівником підприємства, установи, організації, якщо він порушує Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», законодавство про працю, ухиляється від участі в переговорах щодо укладення або зміни колективного договору, не виконує зобов'язань за колективним договором, допускає інші порушення законодавства про колективні договори. І про позбавлення роботодавця обов'язку, передбаченого ч. 2 ст. 249 КЗпП, щодо надання приміщення для роботи виборного профспілкового органу та проведення зборів працівників, які є членами професійної спілки з усім необхідним обладнанням, зв'язком, опаленням, освітленням, прибиранням, транспортом, охороною у порядку, передбаченому колективним договором.

Автор даного дослідження вважає, що у національному трудовому законодавстві як сьогодні, так і в майбутньому необхідно максимально зберегти норми, які спрямовані на забезпечення належної діяльності професійних спілок та підтримання їх високого авторитету та статусу як представників та захисників трудових прав своїх членів у відносинах з роботодавцями. Це сприятиме забезпеченню соціального миру у відносинах праці та капіталу і в кінцевому рахунку створить умови для сталого розвитку національної економіки та державності. Ще одним проблемним питанням сьогодення є те, що окремі професійні спілки не можуть у повній мірі скористатися своїми правами та повноваженнями, які передбачені загальним трудовим законодавством та законодавством в сфері прав професійних спілок [20–25]. Так, сьогодні національне законодавство дозволяє створювати професійні спілки у правоохоронних органах, зокрема Національній поліції України. Відповідно до ч. 1 ст. 114 Закону України «Про Національну поліцію», для захисту своїх прав та законних інтересів працівники поліції можуть утворювати професійні об'єднання та професійні спілки відповідно до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»¹. У 2017 р. в Україні створено Всеукраїнську професійну спілку Міністерства внутрішніх справ України, яка діє на підставі національного законодавства та Статуту Всеукраїнської професійної спілки Міністерства внутрішніх справ України, затвердженого Установчим з'їздом Всеукраїнської професійної спілки Міністерства внутрішніх справ України (протокол № 1 від 06 жовтня 2017 р.). Всеукраїнська професійна спілка Міністерства внутрішніх справ України є всеукраїнською добровільною неприбутковою громадською організацією, яка створена за територіальною та галузевою ознаками і об'єднує державних службовців, працівників апарату Міністерства, територіальних органів, закладів,

¹ Закон України № 580-VIII «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 18.04.2020).

Law of Ukraine No 580-VIII “On the National Police” of July 2, 2015. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

установ, що належать до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України з метою представництва, реалізації та захисту їх трудових, соціально-економічних прав та інтересів¹.

Нині в органах та підрозділах Національної поліції України створені та функціонують осередки вищезазначеної професійної спілки [26-28]. Напрямами їх діяльності є переважно надання за рахунок членських внесків: матеріальної допомоги членам профспілки у зв'язку з народженням дитини, на лікування у зв'язку з хворобою члена профспілки або його близьких родичів, на поховання члена профспілки або його близьких родичів; подарунків неповнолітнім дітям членів профспілки на свята; квитків членам профспілки до театрів та інших культурних закладів; відшкодування членам профспілки та членам їх сім'ї частини вартості путівок санаторно-курортних та оздоровчих закладів тощо.

Найголовніше ж завдання будь-якої профспілки – захист трудових прав своїх членів, профспілки, які функціонують у органах та підрозділах Національної поліції України, не можуть реалізувати у повному обсязі. Передусім це пов'язано з тим, що основний комплексний закон, який регламентує проходження служби в Національній поліції України, – Закон України «Про Національну поліцію» не закріплює правовий статус поліцейських професійних спілок та не передбачає погодження або отримання дозволу з певних питань проходження служби і звільнення з неї у професійної спілки як це має місце стосовно трудових правовідносин працівників у Кодексі законів про працю України.

Автор вважає, що для забезпечення належної діяльності професійних спілок у органах та підрозділах Національної поліції України із захисту трудових прав поліцейських необхідно підвищити правовий статус цих організацій у відносинах проходження служби у Національній поліції України. Для цього доцільно передбачити у Законі України «Про Національну поліцію» норми Кодексу законів про працю України щодо прав професійних спілок.

ВИСНОВКИ

У сучасному і майбутньому національному трудовому законодавстві та законодавстві в сфері прав професійних спілок необхідно максимально зберегти норми, які спрямовані на забезпечення належної діяльності професійних спілок як представників і захисників трудових прав своїх членів у відносинах з роботодавцями та підтримання високого авторитету і статусу професійних спілок на підприємствах, установах, організаціях.

Існує необхідність у запровадженні нових форм та методів діяльності професійних спілок в Україні, а також координації їх діяльності та об'єднанні з професійними спілками, що діють на наднаціональному рівні.

¹ Статут Всеукраїнської професійної спілки Міністерства внутрішніх справ України. URL: https://mvs.gov.ua/upload/file/statut_vps_re_str.pdf (дата звернення: 18.04.2020).

Charter of the All-Ukrainian Trade Union of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. Retrieved from https://mvs.gov.ua/upload/file/statut_vps_re_str.pdf.

Необхідно забезпечити рівність прав всіх професійних спілок в Україні та можливість користування правами, повноваженнями і гарантіями діяльності, передбаченими національним трудовим законодавством та законодавством в сфері прав професійних спілок, в повному обсязі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Кабмін погіршив прогноз щодо інфляції, зарплати і ВВП на 2020 р. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/10943993-kabmin-pogirshiv-prognoz-shchodo-inflyaciji-zarplati-i-vvp-na-2020-rik.html> (дата звернення: 18.03.2020).
- [2] З 12 березня запроваджується тритижневий карантин у всіх закладах освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/z-12-bereznya-zaprovadzhuetsya-tritizhnevij-karantin-u-vsikh-zakladah-osviti> (дата звернення: 18.03.2020).
- [3] Закреть все ТРЦ, кафе и рестораны. в Украине из-за коронавируса ввели жесткие ограничения. URL: <https://tsn.ua/ru/ukrayina/zakryt-vse-trc-kafe-i-restorany-v-ukraine-iz-za-koronavirusa-vveli-zhestkie-ogranicheniya-1509078.html> (дата звернення: 19.03.2020).
- [4] Уряд затвердив нові обмежувальні заходи у боротьбі з корона вірусом. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-zatverdiv-novi-obmezhuvalni-zahodi-u-borotbi-z-korona-virusom> (дата звернення: 18.03.2020).
- [5] Зростання безробіття: чи можливо подолати кризу на ринку праці та за рахунок чого. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2020/04/20/pogljad/ekonomika/zrostannya-bezrobittya-chy-mozhlyvo-podolaty-kryzu-rynku-praczi-ta-rahunok-choho> (дата звернення: 17.03.2020).
- [6] Кількість безробітних в Україні зросла майже на 50 відсотків. URL: <https://www.dw.com/uk/%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BA%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C-%82%D0%BA%D1%96%D0%B2/a-53336148> (дата звернення: 18.03.2020).
- [7] Deshko L. Patenting of medicines in Ukraine through the prism of the association agreement with the eu and the trips agreement: improvement in medical and administrative regulations / L. Deshko, O. Ivasyn, T. Gurzhii [et al.]. Georgian medical news. 2019. Iss. 288. P. 154–158.
- [8] Kwilinski A. Commerce: Concept and legal regulation in modern economic conditions / A. Kwilinski, R. Volynets, I. Berdnik [et al.]. Journal of Legal, Ethical and Regulatory. 2019. Vol. 22, Iss. 2. P. 6.
- [9] Galiakbarova G. G. Revisiting jurisdiction of individual labour disputes in the Republic of Kazakhstan: Comparative legal analysis of the labour law application in countries near and far abroad / G. G. Galiakbarova, S. B. Zharkenova, L. S. Kulmakanova. Journal of Advanced Research in Law and Economics. 2016. Vol. 7, Iss. 1. P. 64-74
- [10] Zarosylo V. Legal regulation of occupational safety and health in the European Union and Ukraine: A comparative approach / V. Zarosylo, O. Fatkhutdinova, T. Morozovska [et al.]. Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu. 2019. Vol. 2019, Iss. 6. P. 150-154.
- [11] Киселев И. Я. Трудовое право в условиях рыночной экономики: опыт стран Запада. Москва: Наука, 1992. 167 с.
- [12] 122-й Конгресс IndustriALL, Рио-де-Жанейро, Бразилия, 3-7 октября 2016. URL: <http://www.industrialall-union.org/ru/2-y-kongress-industrialall-rio-de-zhaneyro-braziliya3-7> (дата звернення: 18.03.2020).

- [13] Шабанов Р. І. Роль міжнародних профспілок у забезпеченні гідної зайнятості. Проблеми розвитку соціально-трудова прав та профспілкового руху в Україні: матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 28 травня 2020 р.) / за заг. ред. К. Ю. Мельника. Харків: Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2020. С. 140–142.
- [14] Boieva O. S. Institute of legal protection of labor rights in ukraine: Genesis and current state. *Humanities and Social Sciences Reviews*. 2019. Vol. 7, Iss. 5. P. 777–781.
- [15] Rym O., Pylypenko P. The European employment strategy as a tool promoting Ukraine's integration. *E-Journal of International and Comparative Labour Studies*. 2019. Vol. 8, Iss. 3. P. 68–83.
- [16] Yaroshenko O. M. Property civil law liability and material liability of employees for damage caused to an employer: On the basis of civil law of Ukraine / O. M. Yaroshenko, O. V. Moskalenko, L. Y. Velychko [et al.]. *Asia Life Sciences*. 2019. Vol. 2. P. 735–748.
- [17] Humeniuk T. The influence of european integration on optimization of the legal conditions of social policy in Ukraine / T. Humeniuk, V. Knysh, U. Kuzenko. *Journal of Management Information and Decision Science*. 2019. Vol. 22, Iss. 4. P. 541–554.
- [18] Klymenko, A. L. Social protection and social security in the conditions of European integration of Ukraine: Specified aspects. *Theory and Practice of Jurisprudence*. 2017. Vol. 2, No 12. P. 1–10.
- [19] Жернаков В. В. Трансформація ролі профспілок у реалізації соціально-трудова прав. Проблеми розвитку соціально-трудова прав та профспілкового руху в Україні: матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 28 травня 2020 р.) / за заг. ред. К. Ю. Мельника. Харків: Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2020. С. 35–38.
- [20] Lyutov N., Golovina S. Development of labor law in the eu and eaeu: How comparable? *Russian Law Journal*. 2018. Vol. 6, Iss. 2. P. 93–117.
- [21] Novoselskaya I., Rushe M. The codification of the legislation of Ukraine on social security. *Entrepreneurship. Economy and Law*. 2017. Vol. 7. P. 43–45.
- [22] Sliusarenko K. V. EU Social Policy: Current challenges and prospects. *Economic Analysis*. 2017. Vol. 1, No 27. P. 80–90.
- [23] Yashchysyna I. V. Socialization of EU innovation policy. *Science and Science Studies*. 2017. Vol. 4, No 98. P. 3–18.
- [24] Yaroshenko O. M. Commercial secret as an object of labour relations: Foreign and international experience / O. M. Yaroshenko, O. V. Moskalenko, A. M. Sliusar [et al.]. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. 2018. Vol. 21, Iss. 1. P. 10.
- [25] Galiakbarova G. G. Revisiting jurisdiction of individual labour disputes in the republic of kazakhstan: Comparative legal analysis of the labour law application in countries near and far abroad / G. G. Galiakbarova, S. B. Zharkenova, L. S. Kulmakhanova. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. 2019. Vol. 7, Iss. 1. P. 64–74.
- [26] Altuzarra A. Economic development and female labour force participation: The case of European Union countries / A. Altuzarra, C. Gálvez-Gálvez, A. González-Flores. *Sustainability (Switzerland)*. 2019. Vol. 11, Iss. 7. Article number 1962.
- [27] Ritzen J., Zimmermann K. F. A vibrant European labor market with full employment. *IZA Journal of European Labor Studies*. 2014. Vol. 3, Iss. 1. Article number 10
- [28] Pender E. R. Improving social dialogue: What employers expect from employee representatives / E. R. Pender, P. Elgoibar, L. Munduate, A. B. García, M. C. Euwema. *Economic and Labour Relations Review*. 2018. Vol. 29, Iss. 2. P. 169–189.

REFERENCES

- [1] The Cabinet has downgraded the forecast for inflation, wages, and GDP in 2020. Retrieved from <https://www.unian.ua/economics/finance/10943993-kabmin-pogirshiv-prognoz-shchodo-inflyaciji-zarplati-i-vvp-na-2020-rik.html>.
- [2] From March 12, a three-week quarantine will be introduced in all educational institutions. Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/news/z-12-bereznia-zaprovdzhuyetsya-tritizhnevij-karantin-u-vsikh-zakladah-osviti>.
- [3] Close all shopping malls, cafes and restaurants. Ukraine imposed severe restrictions due to coronavirus. Retrieved from <https://tsn.ua/ru/ukrayina/zakryt-vse-trc-kafe-i-restorany-v-ukraine-iz-za-koronavirusa-vveli-zhestkie-ogranicheniya-1509078.html>.
- [4] The government has approved new restrictive measures to combat the coronavirus. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-zatverdiv-novi-obmezhuvalni-zahodi-u-borotbi-z-koronavirusom>.
- [5] Unemployment growth: is it possible to overcome the crisis in the labour market and at what cost. Retrieved from <https://www.slovoidilo.ua/2020/04/20/pogljad/ekonomika/zrostannya-bezrobittya-chy-mozhlyvo-podolaty-kryzu-rynku-praczi-ta-raxunok-choho>.
- [6] The number of unemployed in Ukraine has grown by almost 50 percent. Retrieved from <https://www.dw.com/uk/%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BA%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C-%82%D0%BA%D1%96%D0%B2/a-53336148>.
- [7] Deshko, L., Ivasyn, O., Gurzhii, T., Novikova, T., & Radyshevska, O. (2019). Patenting of medicines in Ukraine through the prism of the association agreement with the eu and the trips agreement: improvement in medical and administrative regulations. *Georgian Medical News*, 288, 154-158.
- [8] Kwilinski, A. Volynets, R., Berdnik, I., Holovko, M., & Berzin, P. (2019). Commerce: Concept and legal regulation in modern economic conditions. *E Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*, 22(2), 6.
- [9] Galiakbarova, G. G., Zharkenova, S. B., & Kulmakhanova, L. S. (2016). Revisiting jurisdiction of individual labour disputes in the Republic of Kazakhstan: Comparative legal analysis of the labour law application in countries near and far abroad. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*, 7(1), 64-74
- [10] Zarosylo, V., Fatkhutdinova, O., Morozovska, T., Arifkhodzhaieva, T., & Strohanova, H. (2019). Legal regulation of occupational safety and health in the European Union and Ukraine: A comparative approach. *Bulletin of the National Mining University*, 2019(6), 150-154.
- [11] Kiselev, I. Ya. (1992). *Labour law in a market economy: the experience of Western countries*. Moscow: Nauka.
- [12] 122nd IndustriALL Congress, Rio de Janeiro, Brazil, 3-7 October 2016. Retrieved from <http://www.industriall-union.org/ru/2-y-kongress-industriall-rio-de-zhaneyro-braziliya3-7>.
- [13] Shabanov, R. I. (2020). The role of international trade unions in providing decent employment. Problems of development of social and labour rights and trade union movement in Ukraine. In: K. Yu. Melnyk (Ed.), *Proceedings of the VIII All-Ukrainian research-to-practice conference, May 28, 2020*, 140-142. Kharkiv: Kharkiv National University of Internal Affairs.
- [14] Boieva, O. S. (2019). Institute of legal protection of labour rights in Ukraine: Genesis and current state. *Humanities and Social Sciences Reviews*, 7(5), 777-781.

- [15] Rym, O., & Pylypenko, P. (2019). The European employment strategy as a tool promoting Ukraine's integration. *E-Journal of International and Comparative Labour Studies*, 8(3), 68-83.
- [16] Yaroshenko, O. M., Moskalenko, O. V., Velychko, L. Y., & Kovrygin, V. S. (2019). Property civil law liability and material liability of employees for damage caused to an employer: On the basis of civil law of Ukraine. *Asia Life Sciences*, 2, 735-748.
- [17] Humeniuk, T., Knysch, V., & Kuzenko, U. (2019). The influence of European integration on optimisation of the legal conditions of social policy in Ukraine. *Journal of Management Information and Decision Science*, 22(4), 541-554
- [18] Klymenko, A. L. (2017). Social protection and social security in the conditions of European integration of Ukraine: Specified aspects. *Theory and Practice of Legal Science*, 2(12), 1-10.
- [19] Zhernakov, V. V. (2020). Transformation of the role of trade unions in the implementation of social and labour rights. Problems of development of social and labour rights and trade union movement in Ukraine. In: K. Yu. Melnyk (Ed.), *Proceedings of the VIII All-Ukrainian research-to-practice conference, May 28, 2020*, pp. 35–38. Kharkiv: Kharkiv National University of Internal Affairs.
- [20] Lyutov, N., & Golovina, S. (2018). Development of labour law in the EU and EAEU: How comparable? *Russian Law Journal*, 6(2), 93-117.
- [21] Novoselskaya, I., & Rushe, M. (2017). The codification of the legislation of Ukraine on social security. *Entrepreneurship. Economy and Law*, 7, 43-45.
- [22] Sliusarenko, K. V. (2017). EU Social Policy: Current challenges and prospects. *Economic Analysis*, 1(27), 80-90.
- [23] Yashchyshyna, I. V. (2017). Socialisation of EU innovation policy. *Science and Science Studies*, 4(98), 3-18.
- [24] Yaroshenko, O. M., Moskalenko, O. V., Sliusar, A. M., & Vapnyarchuk, N. M. (2018). Commercial secret as an object of labour relations: Foreign and international experience. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*, 21(1), 10.
- [25] Galiakbarova, G. G., Zharkenova, S. B., & Kulmakhanova, L. S. (2019). Revisiting jurisdiction of individual labour disputes in the republic of kazakhstan: Comparative legal analysis of the labour law application in countries near and far abroad. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*, 7(1), 64-74.
- [26] Altuzarra, A., Gálvez-Gálvez, C., & González-Flores, A. (2019). Economic development and female labour force participation: The case of European Union countries. *Sustainability (Switzerland)*, 11(7), Article number 1962.
- [27] Ritzen, J., & Zimmermann, K. F. (2014). A vibrant European labour market with full employment. *IZA Journal of European Labour Studies*, 3(1), Article number 10.
- [28] Pender, E. R., Elgoibar, P., Munduate, L., García, A. B., & Euwema, M. C. (2018). Improving social dialogue: What employers expect from employee representatives. *Economic and Labour Relations Review*, 29(2), 169-189.

Костянтин Юрійович Мельник

Доктор юридичних наук, професор

Завідувач кафедри трудового та господарського права

Харківський національний університет внутрішніх справ

61080, пр-т Л. Ландау, 27, Харків, Україна

Kostiantyn Yu. Melnyk

Doctor of Law, Professor

Head of the Department of Labor and Economic Law

Kharkiv National University of Internal Affairs

61080, 27 L. Landau Ave., Kharkiv, Ukraine

Стаття надійшла / Submitted: 22/05/2020

Доопрацьовано / Revised: 20/06/2020

Схвалено до друку / Accepted: 30/06/2020